

Samrådsredogörelse avfallsplan och avfallsföreskrifter

Bilaga till utställningshandling
Maj 2021
Dnr SBN 2019-126

Innehållsförteckning

Samrådsredogörelse avfallsplan och avfallsföreskrifter	1
1. Genomfört samråd	3
Samrådsförfarande	3
Inkomna yttranden under samrådet	3
Hantering av inkomna yttranden	3
Sammanfattning av inkomna synpunkter	4
2 Inkomna synpunkter, övergripande	4
Inledande synpunkter	4
Större fokus på förebyggande av avfall och högre ambitioner	5
Uppföljning och utvärdering	6
Kostnader för tillgång till sortering av avfall från kommunens verksamheter och evenemang	7
Näringslivsperspektivet	8
Social hållbarhet	9
Målgruppsanpassning	10
3 Synpunkter på specifika delar av renhållningsordningen i kronologisk ordning	11
Övergripande redaktionella synpunkter	11
Kapitel 2 Bakgrund	11
Kapitel 4 Genomförande	18
Bilaga 1. Handlingsplan med åtgärder	19
Bilaga 2. Nuläget i siffror	20
Bilaga 3. Uppföljning av mål och åtgärder i föregående avfallsplan	20
Bilaga 4. Lagar och mål på avfallsområdet	21
Bilaga 5. Anläggningar för att förebygga och hantera avfall	22
Bilaga 6. Uppgifter om nedlagda deponier i Linköpings kommun	22
Bilaga 7. Miljökonsekvensbeskrivning	23
Avfallsföreskrifter med bilagor	24

1. Genomfört samråd

Samrådsförfarande

En ny avfallsplan med lokala avfallsföreskrifter (kommunal renhållningsordning) har tagits fram för Linköpings kommun. Avfallsplanen har varit föremål för samråd under perioden 22 februari -22 april 2021. Samrådshandlingarna skickades till kommunens samtliga nämnder och bolag, Länsstyrelsen, representanter för fastighetsägare, byggföretag, avfallsleverantörer och andra berörda. Digitala presentationer hölls när så efterfrågades; för bygg- och miljönämnden, för centerpartiets och miljöpartiets lokala partigrupper.

Inkomna yttranden under samrådet

Under samrådstiden inkom totalt tolv skrivelser, varv en från privatperson.

Kommunala nämnder och förvaltningar

- 1 Kommunstyrelsen 2021-04-20
- 2 Kultur- och fritidsförvaltningen, 2021-04-22
- 3 Social- och omsorgsnämnden 2021-04-21
- 4 Bygg- och miljönämnden 2021-04-29
- 5 Äldrenämnden 2021-04-23

Kommunala bolag

- 6 Stångåstaden, 2021-04-21
- 7 Sankt Kors 2021-04-23
- 8 Lejonfastigheter, 2021-04-20
- 9 Tekniska verken 2021-04-21

Övriga

- 10 Länsstyrelsen, 2021-04-21
- 11 Miljöpartiet 2021-04-24
- 12 Privatperson Tommy Talén 2021-02-20

Hantering av inkomna yttranden

Synpunkterna har hanterats av avfallsplanens projektgrupp som består av representanter för kommunen (miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen) och Tekniska verken. Sammanfattning av synpunkterna, projektgruppens kommentar och huruvida synpunkten föranledde en justering av renhållningsordningen redovisas nedan. Större synpunkter hanteras specifikt, övriga synpunkter i kronologisk ordning.

Därtill har projektgruppen gjort redaktionella ändringar som förtydligande av begrepp, rättande av stavfel samt uppdatering av lagstiftning och målsättningar som ändrats under samrådsperioden.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Yttrandena är överlag positiva till att kommunen har uppdaterat avfallsplanen, men innehåller ett antal förslag på hur avfallsplanen kan förbättras. De större synpunkterna handlar om:

- Att avfallsplanen skulle kunna ha ett större fokus på förebyggande av avfall med högre ambitionsnivå, bland annat genom ett konkret förslag på en vision som visar på ambitionsnivå.
- Att tidpunkten för uppföljning och utvärdering behöver tydliggöras för att säkerställa att den verkligen genomförs.
- Att avfallssortering på förvaltningarna kostar, och att förvaltningarna önskar tillskott av medel.
- Att beskrivningarna av den sociala hållbarheten och om konsumtion och avfall behöver utvecklas.
- Att näringslivets viktiga roll som möjliggörare behöver tydliggöras.

Därtill flera synpunkter av redaktionell karaktär och om behovet av populariserade versioner av avfallsplanen för att kommunicera med olika målgrupper.

2 Inkomna synpunkter, övergripande

Inledande synpunkter

Yttrandena är överlag positiva till att kommunen har uppdaterat avfallsplanen

- **Kultur- och fritidsförvaltningen** anser att avfallsplanen och de lokala avfallsföreskrifterna på ett bra sätt tar ett tidsenligt helhetsgrepp över avfallsfrågorna med en bra pedagogisk redovisning.
- **Social- och omsorgsnämnden** och **Äldrenämnden** anser att planen är ett bra verktyg i arbetet med det kommunövergripande målet: Ett klimatsmart Linköping.
- **Bygg- och miljönämnden** ser positivt på samhällsbyggnadsnämndens förslag.
- **Tekniska verken** ser mycket positivt på att Linköpings kommun nu presenterar en ny avfallsplan med ambitionen att ta ytterligare steg mot en cirkulär ekonomi.
- **Kommunstyrelsen** bedömer att avfallsplanen till stor del är väl genomarbetad och bidrar i stort till de omnämnda målen på ett gott sätt.
- **Miljöpartiet** bedömer att förslaget på ny avfallsplan är ett gediget och väl genomarbetat dokument. Avfallsplanen lyfter många av de utmaningar som kommunen står inför när det kommer till ökade avfallsmängder.
- **Länsstyrelsens** har granskat avfallsplanen utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6) och anser i dagsläget att avfallsplanen är av lämplig omfattning och innehåll.
- **Lejonfastigheter** pekar på att minimering av avfall en prioriterad fråga. Avfall som inte hanteras på rätt sätt är en förlorad resurs. ”Vi har under framtagandet av avfallsplanen haft givande dialoger med kommunen.”

Hantering av synpunkt: Projektgruppen tackar för synpunkterna.

Större fokus på förebyggande av avfall och högre ambitioner

Flera yttranden pekar på att avfallsplanen skulle kunna ha ett större fokus på förebyggande av avfall med högre ambitionsnivå.

Tekniska verken anser att det finns potential att växla upp arbetet ytterligare inom kommunkoncernen, inte minst när det gäller aktiviteter som syftar till att förebygga uppkomsten av avfall och möjliggöra en större andel återvinning av det avfall som trots allt uppstår.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen instämmer i att det vore önskvärt med en avfallsplan som har ett större fokus på förebyggande av avfall. I denna avfallsplan har fokus varit att lägga grunden för en avfallsplaneringsprocess som omfattar kommunkoncernen och på sikt leder till ett större fokus på förebyggande av avfall.

Projektgruppen har hanterat de konkreta förslag som inkommit i samrådsprocessen i syfte att uppnå ett större fokus på förebyggande av avfall och en höjd ambitionsnivå, *se följande stycken.*

Miljöpartiet saknar en övergripande vision i dokumentet. Var vill Linköping vara när planen löper ut? **Tekniska verken** för fram att en vision och övergripande målbild kan uppmuntra till initiativ utöver det som beskrivs i avfallsplanen och har formulerat ett konkret förslag till vision.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen instämmer i att en övergripande vision kan vara till nytta för genomslag av avfallsplanen. Avfallsplanen kompletteras med en vision, utifrån **Tekniska verkens** förslag: *I Linköping verkar offentlig sektor, medborgare och näringsliv tillsammans för en cirkulär resurshantering. Genom proaktivitet, engagemang och innovation minimeras mängden avfall i alla lägen. I de fall avfall uppstår omhändertas det på ett så säkert, klimatriktigt och resurseffektivt sätt som möjligt.* Visionen läggs till i kapitel 1.

Kommunstyrelsen ställer sig frågan om vad som händer efter år 2030 och om det finns någon framtidsspaning som sträcker sig mer än tio år?

Hantering av synpunkt: Då utvecklingen är dynamisk och snabb på avfallsområdet både när det gäller regelverk och innovativa lösningar inom cirkulär ekonomi är det svårt att göra en framtidsspaning in i 2030-talet. Bedömningen är att de viktiga är att avfallsplanen skapar ett engagemang hos kommunens alla aktörer och möjliggör ett adaptivt förhållningssätt till en omvärld i utveckling. En vision läggs till kapitel 1.

Tekniska verken ser gärna att kommunen initierar fler avfallsrelaterade projekt och aktiviteter i syfte att skapa ett större engagemang kring avfallsfrågan. Det finns

många goda exempel att inspireras av från andra kommuner i landet. **Tekniska verken** är gärna med och bidrar i ett sådant arbete, men för att nå framgång tror vi det är viktigt att initiativ och samordning kommer från kommunen.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen instämmer i vikten av att initiera projekt och aktiviteter i syfte att skapa ett engagemang kring avfallsfrågan. Handlingsplanen innehåller ett flertal åtgärder, med aktiviteter i syfte att skapa ett större engagemang kring avfallsfrågan i kommunens verksamheter. Kommunen har etablerat samverkansformer för dialog och uppföljning med bolagen, exempelvis Hållbarhetsforum och andra sammanhang. Den regelbundna uppföljningen av avfallsplanen får visa hur snabbt befintliga åtgärder genomförs och vilka nya aktiviteter som är relevanta att lägga till.

Miljöpartiet uppfattar det som att man i avfallsplanen verkar ha likställt Cirkulär ekonomi med minskade avfallsströmmar och förbättrad återvinning. Detta är inte det som vanligen avses med cirkulär ekonomi. För att faktiskt ”tillsammans göra Linköping mer cirkulär” skulle näringslivet, civilsamhället och Linköpingsborna involveras betydligt mer. Att gå från en linjär till en cirkulär ekonomi är ett paradigmskifte som innebär en förflyttning från produkter till tjänster, möjliggöra att vi delar på t ex bilar, verktyg, kläder, lokaler, leksaker etc. Nya affärsmodeller och annan typ av design är då nödvändiga. Detta adresseras i ganska liten omfattning i dokumentet. Miljöpartiet anser att en riktig förflyttning till en cirkulär ekonomi behövs och om detta dokument inte innehåller de förslagen, bör dokumentets avgränsning definieras i dokumentet. **Tekniska verken** föreslår att avfallsplanen kompletteras med en lokal strategi för cirkulär ekonomi som även omfattar aktiviteter som sträcker sig en bra bit utanför avfallsområdet. Bakgrunden är att både EU och Sverige har presenterat nya strategier och handlingsplaner för cirkulär ekonomi och att vi kan förvänta oss en relativt snabb förändringstakt framöver. För att lyckas möta framtida förändringar är det av vikt med en beredskap och dynamik för att möta kommande utmaningarna.

Hantering av synpunkt: Avfallsplanen fokuserar på cirkulär ekonomi ur ett avfallsperspektiv. Mål och åtgärder handlar om inte bara om återanvändning och återvinning utan även om att förebygga uppkomsten av avfall. Det klimat- och energiprogram som är under framtagning kommer att kunna ta ett övergripande perspektiv på cirkulär ekonomi, bland annat genom att fastställa den definition för kommunkoncernens syn på cirkulär ekonomi som beslutats genom ett direktorsbeslut. Denna definition läggs till i avfallsplanens kapitel om Mål och styrning i kommunen.

Uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen, kommunstyrelsen och av **Tekniska verken** har kommentarer av relevans för avfallsplanens uppföljning.

Länsstyrelsen framför att de årtal som avfallsplanen sträcker sig över borde framgå tidigt, liksom årtal för uppföljning i och med att avfallsplanen ska ses över och upp-

dateras minst vart fjärde år. **Kommunstyrelsen** pekar på att den nationella avfallsförordningen (2020:614) säger att avfallsplanen ska ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov och att den fördjupade uppföljning som ska ske en gång per mandatperiod bör tidsättas i syfte att säkerställa att uppföljning sker. **Kommunstyrelsen** anser att det även bör framgå att uppdateringar kan behöva göras under varje mandatperiod. **Tekniska verken** anser att det är avgörande för uppföljningen att det finns resurser avsatta, Det är därför önskvärt att uppföljningen formaliseras ytterligare i avfallsplanen och att ansvarsfördelningen blir tydligare. Som en del av uppföljningen bör det även ingå en kontinuerlig översyn av målen för att fånga upp ett behov av revidering till följd av exempelvis nya nationella mål.

Hantering av synpunkt: Ett tydliggörande görs om att avfallsplanen gäller från år 2022 och tills vidare och att aktualitetsprövning ska ske varje mandatperiod och uppdatering sker då vid behov. Det görs på framsidan, i inledningen och i kapitlet om uppföljning. I kapitlet om uppföljning tydliggörs att handlingsplanen kommer att följas upp regelbundet, och vid behov uppdateras.

Tekniska verken anser att nämnder och kommunala bolag borde få i uppdrag att ta fram egna handlingsplaner. Syftet skulle vara att precisera vilka åtgärder man planerar att vidta för att bidra till att kommunen når målen och delmålen.

Hantering av synpunkt: Avfallsplanen omfattar i sig en handlingsplan (se bilaga 1). Åtgärder från denna arbetas in i respektive nämnds och bolags verksamhetsplan. Förtydligande förs in i avfallsplanen om att genomförande sker genom inarbetning av åtgärder i respektive nämnds och bolags verksamhetsplan.

Kostnader för tillgång till sortering av avfall från kommunens verksamheter och evenemang

Tekniska verken nämner att det borde vara en självklarhet att samtliga nämnder och kommunala bolag långt innan 2025 har säkerställt tillgång till avfallssortering av till exempel matavfall och förpackningar. Lejonfastigheter, Kultur och fritidsförvaltningen och Social- och omsorgsnämnden samt Äldrenämnden pekar på vikten av att öka tillgången till sortering i kommunens verksamheter av de fraktioner som lagen kräver.

Samtidigt berör yttrandena från **Kultur och fritidsförvaltningen** och **Social- och omsorgsnämnden** samt **Äldrenämnden** det faktum att ökad tillgång till sortering för lagstadgade fraktioner kostar pengar och att *någon* måste betala. **Lejonfastigheter** nämner att kostnader för att hantera en utökning av antalet fraktioner till tio kommer att finansieras genom ökad hyra. **Social- och omsorgsnämnden** bedömer att utökad sortering inte kan genomföras inom ramen för tilldelad budget 2022 och att medel därför måste tillföras om arbete ska ske under år 2022. Om åtgärden ska genomföras under år 2023 till 2025 behöver medel tillskjutas under de budgetåren.

Kultur- och fritidsförvaltningen pekar på att det i dag saknas avfallsrum i flera av förvaltningens anläggningar. Om fastigheter ska kompletteras med avfallsrum får detta inte innebära ökade kostnader för kultur- och fritidsnämnden som idag saknar finansiering för detta. För anläggningar som har personal på plats under öppettiderna

och där det finns serveringar finns rimliga förutsättningar för att hantera de krav på avfallssortering som ställs.

För anläggningar och verksamhet, som är öppen för allmänheten och föreningar, kommer det att krävas extra åtgärder för att ta om hand och styra avfall till rätt sortering, vilket skulle innebära ökade kostnader för nämnden som det idag saknas finansiering för. För anläggningar som har stor mängd allmänhet i form av publik (exempelvis Saab Arena) eller besökare (exempelvis simhallen) samt i lokaler som föreningar själva bokar för verksamhet (exempelvis idrottshallar) skulle det krävas stora insatser för att uppnå det som avfallsplanen redovisar.

Att separera olika avfallsfraktioner som slängs av besökare och de som tillfälligt använder lokaler kräver både nya kärtsystem samt en mer omfattande hantering, samt även många gånger tillbyggnader av lokaler för att skapa utrymmen för förvaring av olika avfallsfraktioner i avvaktan på hämtning. De ökade kostnader som detta skulle innebära kan inte finansieras inom nämndens nuvarande budget.

Hantering av synpunkter: Kommentaren är noterade men lagkravet kvarstår. Tidplanen i handlingsplanen är satt för att ge verksamheterna tid att hantera de utmaningar som finns avseende platsbrist och kostnader.

Näringslivsperspektivet

Kommunstyrelsen anser att näringslivets viktiga roll är tydligt på flera ställen i avfallsplanen, men att potentialen inom cirkulär ekonomi och förebyggande av avfallets uppkomst kan stärkas ytterligare. Som exempel nämns reparationstjänster som förebygger avfall och som samtidigt gynnar lokala och småskaliga initiativ. Kommunstyrelsen har förslag på var i avfallsplanen som skrivningarna kan förstärkas, bland annat i kapitlet om Vem gör vad i Linköpings avfallshantering och i kapitlet om Cirkulär ekonomi och delningsekonomi.

Hantering av synpunkter: Projektgruppen har gjort följande tillägg för att tydliggöra näringslivets roll, efter dialog med kommunens näringslivskontor.

- Cirkeldiagrammet - och är möjliga att reparera.
- Om kommunen - I kommunen finns flera företag som genom sin verksamhet möjliggör avfallsplanens genomförande. Det handlar om verksamheter som tillverkning, återanvändning och reparation, återvinning och deponihantering.
- Vem gör vad i Linköpings avfallshantering - Det finns flera företag som är specialiserade på att samla in och hantera avfall på ett tillbörligt sätt.
- Cirkulär ekonomi och delningsekonomi Näringslivet är viktiga för avfallsplanens genomförande och utvecklingen av den cirkulära ekonomin och delningsekonomin. Producenter av varor och tjänster behöver i ökad utsträckning designa produkter som är hållbara och går att återanvända och reparera/uppradera och utveckla tjänster där fler delar på de produkter som är satta på

marknaden. Det är av vikt att beakta vilka resurser som krävs under en produkts hela livscykel. Kommunen kan här stödja proaktiva initiativ på området och arbeta med avfallsförebyggande tillsyn.

Social hållbarhet

Kommunstyrelse ser flera perspektiv som behöver utvecklas, t ex avseende mottagare för åtgärder men också bakomliggande problembild. Hur synliggörs jämställdhetsaspekter, barnperspektiv osv? Finns det socioekonomiska aspekter att ta hänsyn till och skillnader i konsumtionsmönster? Finns det aspekter att ta hänsyn till vad gäller tillgänglighet vid exempelvis fysisk funktionsnedsättning, språk- eller lässvårigheter osv?

Miljöpartiet anser att de sociala hållbarhetsaspekterna skulle kunna göras ännu tydligare. Målområdet "Socialt och ekonomiskt hållbar" berör bara de som arbetar med avfallshanteringen samt kommunens ansvar att erbjuda arbetstillfällen inom avfallsområdet, till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. **Miljöpartiet** skulle gärna se att den sociala aspekten får ett bredare perspektiv. Till exempel genom att lyfta in hur vi säkerställer att alla kommunens invånare kan tillgodose sig information och sortera avfall på rätt sätt. Är återvinningscentralerna tillgänglighetsanpassade? I planen nämns tillgängligheten utifrån framkomlighet och snäva öppettider. Hur går det att besöka återvinningscentralen om man har en fysisk funktionsnedsättning? Om man inte har svenska som modersmål? Finns barnperspektivet med? Finns det skillnader mellan olika socioekonomiska områden och kan det behövas olika insatser på olika platser för att möjliggöra en bättre sortering utifrån det?

Hantering av synpunkter: Projektgruppen instämmer i att den sociala hållbarheten behöver utvecklas. Synpunkterna ger en bra input till Tekniska verkens fortsatta utveckling av avfallsverksamheten. Följande tillägg görs i avfallsplanen:

- Relaterade kommunala mål. Sammanställningen har kompletterats med ett utdrag ur kommunens hållbarhetspolicy.
- Minimalt, resurseffektivt och klimatsmart. Kompletterande problembeskrivning med en problembeskrivning av konsumtionen. "De senaste decennierna har sättet att konsumera och producera förändrats, inte bara i Sverige utan globalt. Det är en interaktion mellan producenter och konsumenter där utbudet och inköpen ökar och livslängden på varorna blir kortare. Utvecklingen understöds av att varorna blir billigare (relativt inkomst) till följd av att produktionen ofta sker i låglöneländer med sämre arbetsvillkor. Konsumtionsökningen är ojämnt fördelad med stora socioekonomiska skillnader mellan länder och inom länder. Den ökande konsumtionen genererar stora mängder avfall. En omställning till mer hållbara alternativ där resurserna utnyttjas effektivare och varor är fria från farliga ämnen är av vikt. Cirkulär ekonomi och delningsekonomi är två framväxande metoder för att adressera utmaningen med ohållbara konsumtions- och produktionsmönster. Cirkulära affärsmodeller har börjat utvecklas i näringslivet. Kommunen har en viktig roll för att

främja utvecklingen och underlätta för en medveten produktion och konsumtion.”

- Socialt och ekonomiskt hållbar Tillägg som ersätter tidigare text: I den sociala hållbarheten ingår även aspekter som jämställdhet, barnperspektiv och att avfallssorteringen är tillgänglig för alla. Ett exempel är vikten av att kommunicera målgruppsanpassat om avfallssortering och att anpassa insatser utifrån olika områdens socioekonomiska förutsättningar. Ett annat exempel är att funktionen återvinningscentral är tillgänglig för fysisk funktionsnedsättning, språk- eller lässvårigheter samt för besökare med och utan bil. Dessa aspekter på den sociala hållbarheten finns med som en integrerad del av avfallsplanens olika mål och delmål. Aspekterna kommer att utvecklas i genomförande av åtgärder som är riktade mot allmänheten, exempelvis tydligare skyltning och anvisningar i återvinningsrum och på återvinningscentraler om hur avfallet ska sorteras”.

Målgruppsanpassning

Miljöpartiet förstår att dokumentet behöver vara omfattande eftersom det ska rymma så mycket. Dock upplever vi att hela handlingen, inklusive bilagor blir så ordtung att det är svårt att överblicka vad som är vad och vem som förväntas läsa och arbeta efter vilka delar. **Miljöpartiet** skulle gärna se att det tydliggörs vem planen är till för och hur den praktiskt ska användas och följas upp. Innehållet i planen är så viktigt för att Linköping ska kunna minska avfallsmängderna och få in mer cirkularitet i avfallshierarkin. Därför skulle de vara väldigt tråkigt om planen blir en skrivbordsprodukt som bara används av några få i sin yrkesroll.

Miljöpartiet skulle gärna se att det tas fram en populärversion som riktar sig till kommunens invånare. Och att det genom den ger personer som vill leva hållbart bättre förutsättningar att veta vilka insatser de själva kan bidra med för att öka cirkulariteten i kommunen. Det skulle också bidra till känslan av att vi gör det här tillsammans, alla vi som bor och verkar i kommunen.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen håller med Miljöpartiet om att avfallsplanen är omfattande och viktig och vill tydliggöra att Avfallsplanen är ett styrdokument med mål och åtgärder sin huvudsakligen riktar sig till kommunkonsernens medarbetare för att tydliggöra vad som behöver göras för att förebygga och hantera avfall. Flera åtgärder i avfallsplanen syftar till att göra det bättre för kommunens boende och verksamma, exempelvis avseende tillgänglighet till avfallssortering och inspiration till en mer hållbar livsstil. Kommunen planerar att använda hemsidan och sociala medier för att engagera boende i konkreta aktiviteter inom ramen för avfallsplanens genomförande, vilket är ett sätt att sprida populariserad information om avfallsplanens genomförande.

3 Synpunkter på specifika delar av renhållningsordningen i kronologisk ordning

Övergripande redaktionella synpunkter

Kommunstyrelsen har lämnat ett antal övergripande redaktionella synpunkter gällande numrering av illustrationer och figurer samt på bildval och på att inte skriva ut namn på specifika delar av kommunen, då de kan ändras.

Hantering av synpunkter: Numreringen av illustrationerna och en bild har tagits bort. ”Näringsliv och Tillväxt” har genomgående byts ut till ”kommunens näringslivskontor”. De redaktionella synpunkter som inkommit direkt till projektledningen har hanterats.

Kapitel 2 Bakgrund

Kommunstyrelsen saknar en kort beskrivning av vad som övergripande styr avfallsplanen och renhållningsordningen i kapitlet Bakgrund, lagstiftning.

Hantering av synpunkt: Texten revideras och kompletteras med en tydliggörande formulering av vad som övergripande styr avfallsplanen och renhållningsordningen.

Kommunstyrelsen föreslår att Rubriken ”Relaterade kommunala mål” byter namn till ”Mål och styrning i kommunen”

Hantering av synpunkt: Texten justeras i enlighet med Kommunstyrelsens förslag.

Sankt Kors önskar justera beskrivningen av sin verksamhet i kapitlet Bakgrund, om kommunen och kommer med ett konkret textförslag

Hantering av synpunkt: Texten justeras i enlighet med Sankt Kors förslag.

Kommunstyrelsen anser att även konsumentens ansvar för källsortering bör synliggöras. (Bakgrund, vem gör vad i Linköpings avfallshantering)

Hantering av synpunkt: Texten justeras med ett tillägg om att alla i Sverige skyldiga att sortera sitt avfall.

Tekniska verken pekar på att det bör tydliggöras att även elavfall omfattas av producentansvar och att ansvaret för insamlingen ligger på något av de godkända insamlingssystemen samt att regeringen nu fattat beslut om att kommunerna blir ansvarig för insamlingen av returpapper från och med 1/1 2022 och finansieringen kommer då ske via avfallstaxan.

Hantering av synpunkt: Texten justeras i enlighet med Tekniska verkens förslag.

Lejonfastigheter pekar på en felaktighet som önskas justeras avseende Lejonfastigheters ansvar för avfallssorteringsrum. Lejonfastigheter menar att det inte finns förutsättningar för att ha ett avfallssorteringsrum inomhus i alla fastigheter.

Hantering av synpunkt: Texten justeras för att förtydliga att Lejonfastigheter ansvarar för avfallssorteringsutrymmen i *eller i anslutning till* respektive fastighet.

Kapitel 3 - Inriktning - Minimalt, resurseffektivt och klimatsmart

Kommunstyrelsen föreslår att rubriken ändras till Minimalt, cirkulärt och klimatsmart istället för minimalt, resurseffektivt och klimatsmart.

Hantering av synpunkt: Texten justeras i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Miljöpartiet och **kommunstyrelsen** har synpunkter på målstrukturen och ser ett behov av att ”renodla”. **Tekniska verken** anser att målen och delmålen som presenteras i avfallsplanen kopplas på ett bra sätt till omfattande åtgärder i den tillhörande handlingsplanen och föreslår den ovan nämnda visionen för att göra det tydligare.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen tackar för synpunkter på målstrukturen, men bedömningen är att med avfallsplanens omfattande innehåll är det svårt att få en perfekt målstruktur. Strukturen med 13 mål som beskriver det önskvärda tillståndet år 2025-2030 och drygt 20 delmål formulerade utifrån vad som är går att mäta eller konstatera behålls i sin nuvarande form. Typsnittet följer kommunens grafiska profil för tillgänglighetsanpassning och kan därmed inte ändras.

Mål 1 - Cirkulär ekonomi och delningsekonomi förebygger avfall från boende och verksamma

Kommunstyrelsen föreslår en justering av delmål 1.1 för att tydliggöra avfallshierarkins översta steg alternativt att delmål 1.1 delas upp i två delmål: “Mängden förebyggt avfall har fördubblats till år 2025, jämfört med 2015” respektive “Mängden återbrukat avfall har fördubblats till år 2025, jämfört med 2015”.

Hantering av synpunkt: Texten justeras i enlighet med kommunstyrelsens förslag, genom att dela upp delmål 1.1 i två delmål; delmål 1.1 och delmål 1.2. Nuvarande delmål 1.2 byter namn till delmål 1.3.

Kommunstyrelsen önskar ett förtydligande i texten om Visit på sid 18 om att Visit även kan arbeta förebyggande för att minska behovet av mängden engångsmaterial.

Hantering av synpunkt: Texten revideras så att det blir tydligare att Visit även kan arbeta förebyggande när det gäller engångsmaterial.

Kommunstyrelsen framför att femte stycket uppifrån på sid. 18, tenderar att lista saker som hör hemma i handlingsplanen. (sid 18).

Hantering av synpunkt: Texten revideras så att den blir mer strategisk: Näringslivet är viktiga för avfallsplanens genomförande och utvecklingen av den cirkulära ekonomin och delningsekonomin. Producenter av varor och tjänster behöver

i ökad utsträckning designa produkter som är hållbara och går att återanvända och reparera/ uppgradera och utveckla tjänster där fler delar på de produkter som är satta på marknaden. Det är av vikt att beakta vilka resurser som krävs under en produkts hela livscykel. Kommunen kan här stödja proaktiva initiativ på området och arbeta med avfallsförebyggande tillsyn.

Mål 2 - Andelen kommunalt avfall som materialåtervinns genom bättre sortering har ökat med minst 30 % 2030, jämfört med år 2015

Kommunstyrelsen har synpunkter på figurerna som hör till Delmål 2.1 och 2.2 som tydliggör nuläget avseende materialåtervinning. I figur 1 borde den rätta delen borde vara mest framträdande istället för som nu, en av de felaktiga. I figur 2 uppfattas det som står i texten som svårt att följa.

Hantering av synpunkt: Texterna har justerats och figur 2 har reviderats. Figur 1: En tredjedel av hushållens avfall i soppåsen är rätt sorterat, till exempel hushållspapper och blöjor. Två tredjedelar borde sorterats ut, till exempel matavfall och förpackningar. Hushållens potential att förbättra sorteringen är stor och möjligheten finns att minska mängden restavfall med två tredjedelar. Figur 2: Endast 28 procent av det som slängs i containern till förbränning på kommunens bemanade återvinningscentraler är rätt sorterat, (brännbart och plast, ej förpackningar). Övriga material ska lämnas till återvinning. Potentialen för att för att förbättra sorteringen är stor och möjligheten finns att minska mängden till förbränning med över 70 procent.

Tekniska verken pekar på att delmålet för insamling av matavfall behöver justeras för att ligga i linje med det nya etappmålet som säger att minst 75 procent av matavfallet ska sorteras ut senast 2023. I samrådsversionen är delmålet. ”Minst 70 procent av allt matavfall ska sorteras ut så att det kan omvandlas till biogas och biogödsel år 2025”.

Hantering av synpunkt: Delmål 2.2 uppdateras för att motsvara det nya nationella etappmålet ”Minst 75 procent av allt matavfallet ska sorteras ut så att det kan omvandlas till biogas och gödsel senast år 2023.”

Delmål 2.5 och 2.6 - textilier

Miljöpartiet önskar att ambitionen för textilier borde vara än tydligare. Hur ökar vi återanvändningen och återvinningen? Idag kastas allt för mycket. **Kommunstyrelsen** pekar på att det eventuellt skulle kunna förtydligas att tillverkning av textilier också påverkar människors arbetsmiljö. Arbetsvillkoren för de som producerar textilierna är ofta dåliga och arbetsmiljön ohälsosam. **Kommunstyrelsen** har även en redaktionell synpunkt gällande användningen av begreppet second hand.

Hantering av synpunkter:

- Projektgruppen vill tydliggöra att kommunen har begränsad rådighet att påverka hur kommuninvånarna konsumerar. I avfallsplanen beskrivs problem-bilden med textilier och det finns två delmål som handlar om att 1) minska andelen textil till energiåtervinning och 2) ökad återanvändning och återvin-

ning. I handlingsplanen finns åtgärd d under mål 1 som handlar om att genomföra insatser för att öka medvetenheten om hållbar konsumtion med fokus på textilier. Den regelbundna uppföljningen av handlingsplanen får visa hur snabbt åtgärden genomförs och vilka nya aktiviteter som är relevanta att lägga till efter hand.

- Ett tillägg har gjorts med en formulering om arbetsmiljö ”Vid produktion av lågpriskläder finns ofta stora utmaningar när det gäller arbetsvillkor och arbetsmiljö.” Användningen av begreppet second hand har setts över.

Delmål 3.2, 3.3 - Förebyggande av avfall från kommunens verksamheter

Tekniska verken nämner att kommunen tillsammans med de kommunala bolagen borde intensifiera arbetet med att minska mängden plast i restavfallet. I det arbetet bör då även bolagens hyresgäster engageras och uppmuntras till konkreta handlingar för ökad utsortering av plastförpackningar. Genom en sådan åtgärd finns det goda förutsättningar till minskade mängder fossila CO₂-utsläpp från energiåtervinningen och åtgärden kan också bidra till att inspirera övriga medborgare och privata verksamheter vidtar liknande åtgärder.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen delar Tekniska verkens syn på att vikten av att minska mängden plast i restavfallet. I avfallsplanen beskrivs problembilden med plast och det finns delmål för materialåtervinning av plastavfall. I handlingsplanen finns åtgärder som uttryckligen fokuserar på att minska mängder plast i restavfall under mål 1 åtgärd a), b), c), under mål 2 åtgärd d), f), g) samt under mål 3 åtgärd a), d). Den regelbundna uppföljningen av handlingsplanen får visa hur snabbt åtgärden genomförs och vilka nya aktiviteter som är relevanta att lägga till efter hand.

Kultur och fritidsförvaltningen anser att det är bra att återbruk av möbler lyfts fram och anser att man alltid som första alternativ ska överväga och se vilka möjligheter som finns till återbruk av möbler innan beslut om nyinköp tas.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen delar Kultur- och fritidsförvaltningens syn och vill informera om att kommunledningsförvaltningen håller på att ta fram en möbeltrappa för prioritering vid anskaffning av möbler, där återbruk är prioriterat framför nyttillverkat.

Mål 4 - Byggande, drift och förvaltning med sikte på cirkulär ekonomi **Bygg- och rivningsavfall**

Lejonfastigheter bedömer att delmålet om att minst 70 viktprocent av det icke farliga bygg- och rivningsavfallet förbereds för återinvigning eller materialåtervinning år 2025 är ett utmanande mål och vill betona att detta är just ett mål och inte ett krav. **Sankt Kors** undrar om delmål 4.1 är en målsättning eller ett krav och pekar på att sannolikt är de byggnader som kommande decennier är aktuella för rivning, byggda före att det infördes krav på att samla in material i miljödatabaser. **Stångåstaden** önskar ett förtydligande av vad som avses med "förbereds för återanvändning eller materialåtervinning". Är det att likställas med sorteras eller något annat?

Hantering av synpunkt: Projektgruppen tydliggör att delmålet om att minst 70 viktprocent av det icke farliga bygg- och rivningsavfallet förbereds för återvinning eller materialåtervinning ska betraktas som ett mål och inte som ett krav. Förberedelse för återanvändning innebär en avfallshantering som genom kontroll, rengöring eller reparation gör att produkter eller komponenter som blivit avfall kan återanvändas. Materialåtervinning innebär att avfallet ersätter ny råvara och blir nya produkter, t ex att tidningspappret återvinns för att producera nytt tidningspapper.

Lejonfastigheter påpekar att mineral som består av betong, tegel, klinkers keramik eller sten inte behöver separeras i olika fraktioner. Enligt avfallsförordningen (2020:614) kap. 3 §10 betraktas mineral som en fraktion i uppräkningslistan över avfallslag som ska vara separerade från varandra: 1. trä, 2. *mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten*, 3. metall, 4. glas, 5. plast, och 6. gips.

Hantering av synpunkter: Projektgruppen tackar för att felskrivningen uppmärksammats och korrigerar i enlighet med Lejonfastigheters påpekande.

Kultur och fritidsförvaltningen poängterar vikten av att välja material och komponenter som har längre livslängd och därmed förlänger tiden mellan underhålls- och utbytesintervaller för att över tid minska det avfall som uppkommer vid varje underhålls- och utbytestillfälle. Genom att vid byggnation i större omfattning basera upphandling på LCC-beräkningar skulle ett sådant förhållningssätt direkt ge genomslag.

Hantering av synpunkter: Lejonfastigheter är positiv till Kultur och fritidsförvaltningens synpunkt. I nuläget görs inte LCA/LCC för alla material som används, men det är något som kan utvecklas. Ett tillägg införs i avfallsplanen om att Livscykelperspektivet (LCA/LCC) är av vikt vid materialval och är något som kan utvecklas.

Miljöpartiet hänvisar till ett linköpingsförslag sedan ett år tillbaka som inte har behandlats men som går ut på att främja återbruk av vissa enkla byggmaterial genom att skapa utrymme på återvinningsstationer för till exempel plattor, trall med mera. Detta kan vara värt att överväga för att öka graden av återvinning.

Hantering av synpunkter: Frågan i Linköpingsförslaget är relevant och en hantering av förslaget är pågående.

Delmål 4.3 - Grus som använts för halkbekämpning

Lejonfastigheter är positivt inställda till Delmål 4.3. Utredning om förutsättningar för ökad återanvändning och återvinning av grus som används till halkbekämpning och önskar att kommunen skapar en gemensam mellanlagringstation där de kommunala bolagens entreprenörer kan tvätta och mellanlagra återvunnet grus. **Sankt Kors** pekar på att plats för mellanlagring av gruset en viktig del att lösa liksom en hållbar tvättning/behandling och då även lokalt för att bl.a. minimera transporter.

Hantering av synpunkt: Vid framtagandet av avfallsplanen synliggjordes behovet av en gemensam plats för mellanlagring och hantering av grus som använts för

halkbekämpning i genomförda dialoger med kommunens upphandlade entreprenörer. Frågan adresseras därför med mål och åtgärder i avfallsplanen.

- I Mål 8 - Avfallshanteringen beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen finns skrivningar som syftar till att säkerställa plats för avfall i samhället, bland annat plats för mellanlagring och sortering av grus som använts för halkbekämpning. Åtgärd 8 c) adresserar säkerställande av plats för mellanlagring av grus som använts för halkbekämpning i den fysiska planeringen.
- I Delmål 4.3 - Minst 90 procent av uppsamlat grus från halkbekämpningen återanvänds, varav minst 60 procent till halkbekämpning, senast år 2030. Åtgärd 4g handlar om genomförandet av utvecklingsprojekt/ utredning om förutsättningar för ökad återanvändning och återvinning av grus som använts till halkbekämpning.

Ett förtydligande tillägg görs i handlingsplanen ”För mellanlagring, sortering och tvättning av gruset behövs en samordnad, tillgänglig och prisvärd lösning som driftsentreprenörerna kan ansluta sig till.” och i åtgärd 4 g ”inklusive utreda förutsättningarna för en gemensam anläggning för mellanlagring och hantering av gruset”.

Mål 5 - Avfall som kan orsaka skada på hälsa och miljö sorteras ut och styrs till rätt slutbehandling

Bygg- och miljönämnden anser att det är viktigt att samla in elektronik och miljöfarligt avfall för att minska risken att detta sprids okontrollerat. Därför behöver denna insamling vara mer tillgänglig än att begränsas till de tre återvinningscentralerna i Linköping. **Miljöpartiet** anser att delmål 5.1 är lågt. ”Mängden elektronik i restavfallet ska minska med minst 25 % till 2025 jämfört med 2015.” I ljuset av de klimatförändringarna anser Miljöpartiet att vi behöver återvinna i mycket högre grad än så.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen bedömer målet om att minska mängden elektronik i restavfallet som ambitiöst. I dag samlas storleksordningen 96 procent av elektronikavfallet in via producentansvaret. Insamlingen bedöms redan idag som tillgänglig, flera återvinningsaktörer samlar in elavfall fastighetsnära i flerfamiljshus och vid lokala insamlingsystem (Elvinn) i anslutning till handelsetableringar.

I avfallsplanens åtgärd 5a) finns en kommunikationsåtgärd om att vikten av att samla in kasserad elektronik för materialåtervinning för att undvika att kemikalier sprids. Åtgärd 9b) handlar om att erbjuda bostadsnära insamling av ytterligare fraktioner till villahushåll i samband med införande av bostadsnära insamling för förpackningar. Småelektronik, batterier och ljuskällor är fraktioner som kan komma ifråga.

Mål 8 - Avfallshanteringen beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen.

Stångåstaden anser att det är bra att en strategi/vägledning/rutin kommer tas fram för hur avfallshanteringen kan komma in vid rätt tillfälle på olika nivåer av den fysiska planeringen och hur eventuella intressekonflikter kan hanteras i samverkan

mellan de aktörer som berörs. Vidare finner Stångåstaden beskrivningen av att det vid bygglov handlar om att förhålla sig till Boverkets allmänna råds skrivning samt att bedömningar som väger av mot andra kvaliteter kommer behöva göras är bra och relevant.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen instämmer och tackar för synpunkten.

Miljöpartiet framför att bostadsnära insamling av största vikt för att det ska vara lätt att göra rätt. Mål 9 säkerställer att samtliga hushåll har tillgång till bostadsnära insamling av förpackningar till år 2025. **Miljöpartiet** skulle gärna se en ännu högre ambition som även inkluderar andra saker än bara förpackningar, till exempel batterier, småelektronik, grovavfall, farligt avfall och textilier.

Hantering av synpunkter: Projektgruppen instämmer i att bostadsnära insamling av fler fraktioner än förpackningar är av största vikt för att det ska vara lätt att göra rätt. I Mål 9 finns därför skrivningen ”I samband med införande av bostadsnära insamling finns planer hos Tekniska verken att även erbjuda bostadsnära insamling av fler fraktioner, till exempel småelektronik, batterier och ljuskällor samt textilier.” I åtgärd 9 b) syftar till att Erbjuda bostadsnära insamling av ytterligare fraktioner till villahushåll i samband med införande av bostadsnära insamling för förpackningar. Att hämta farligt avfall bostadsnära är inte aktuellt till följd av avfallets farlighet.

Miljöpartiet framför att kommunens tre återvinningscentraler ligger så till att de allra flesta besökarna kommer dit med bil. Med en bredare bostadsnära insamling så tror vi att sorteringen från mindre hushåll som inte har tillgång till bil skulle bli högre och att det skulle resultera i att en mindre andel återvinningsbart avfall slängs i påsen för restavfall. **Bygg och miljönämnden** framför att insamlingen av grovavfall bör vara mer tillgänglig än den är idag för att minska dumpning och nedskräpning.

Hantering av synpunkter: Projektgruppen instämmer i att återvinningscentralerna behöver bli mer tillgängliga för besökare. I mål 9 finns därför skrivningen Återvinningscentralerna bedöms behöva bli mer tillgängliga avseende öppettider, lokalisering och att de kan nås utan bil. Det kan handla om att utveckla nya koncept för insamling och sortering av grovavfall som till exempel obemannade återvinningscentraler (mini-återvinningscentraler) med generösa öppettider i stadsdelar i strategiska lägen av staden för de vanligaste fraktionerna. Åtgärd 9f) syftar till att öka tillgängligheten till återvinningscentraler avseende öppettider, lokalisering och att de kan nås utan bil.

Miljöpartiet framför att frågan om hur invånarnas avfall ska samlas in skulle behöva planeras tidigare i planprocessen när det byggs nya bostäder och områden. På så vis slipper vi bygga in oss i gamla lösningar där stora renhållningsfordon blir den enda möjliga lösningen. **Miljöpartiet** skulle vilja se mer innovativa lösningar kring hur avfallet ska hanteras vid nybyggnation.

Hantering av synpunkter: Projektgruppen instämmer i vikten av att ta upp avfall tidigt i planprocessen. I Mål 8 - Avfallshantering beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen adresseras vikten av att ta upp avfallsfrågan tidigt i planprocessen och åtgärd 8 a) syftar till att säkerställa plats för avfall vid bostaden vid nybyggnation. I åtgärden finns en särskild skrivning om att utreda existerande och innovativa alternativ för avfallshantering i olika typområden. I kapitel 4 Genomförande finns skrivningar om att kommunen och de kommunala bolagen kan vara föregångare och testa nya sätt att lösa avfallsrelaterade utmaningar exempelvis innovativa lösningar för att på ett kostnadseffektivt sätt samla in avfall.

Mål 10 - Nedskräpningen har minskat

Kommunstyrelsen framför att metoden nudging skulle kunna anges som en metod för beteendeförändringar.

Hantering av synpunkt: Ett tillägg om att nudging är en av flera metoder som kan användas görs i Kapitel 4 Genomförande.

Mål 11 - De yrkesgrupper som hanterar avfall har en trygg och säker arbetsmiljö.

Kommunstyrelsen anser att det är otydligt hur samhällsplanering åtgärdar problem som felaktig utformning eller placering av fettavskiljare och soprum, framför allt i befintlig bebyggelse.

Hantering av synpunkt: Texten har kompletterats med en formulering om att fettavskiljare och andra avskiljarsystem ska placeras så att de går att tömmas med god arbetsmiljö.

Kapitel 4 Genomförande

Kommunstyrelsen framför att det finns fler möjligheter till styrning inom koncernen än de som omnämns, exempelvis utformning av källsorteringsrum och utformning av lösningar för hämtning och insamling av avfall.

Hantering av synpunkt. Utformning av källsorteringsrum och lösningar för insamling av avfall är en integrerad del av flera av de uppräknade styrmedlen och bedömningen är att det är tillräckligt.

Kommunstyrelsen föreslår ett tillägg om att "...förebygga och ta hand om avfall..." på sid. 42, andra stycket, sista meningen.

Hantering av synpunkt: Sista meningen skrivs om till "Flera åtgärder i handlingsplanen handlar om att utveckla ett systematiskt arbetssätt för att kommunen internt ska utveckla ett mer strukturerat arbete med att förebygga och ta hand om avfall högre upp i avfallstrappan."

Sankt Kors önskar justera texten om Testbädd Ebbepark till "Ett exempel är Testbädd Ebbepark, där företag, forskare och organisationer kan utveckla sina idéer och produkter inom ny teknik och beteendeförändring genom att testa dem i en verklig miljö. Testbädden ägs gemensamt av de tre kommunala fastighetsbolagen."

Hantering av synpunkt: Justeras i enlighet med förslag.

Bilaga 1. Handlingsplan med åtgärder

Stångåstaden har en synpunkt på åtgärd 4 b) Det är av yttersta vikt att arbeta med återbruk i projekten, det är dock viktigt att såväl miljömässiga som ekonomiska aspekter vägs in varför vi gärna ser att följande förtydligande görs: "återbruk, där det är miljömässigt och ekonomiskt hållbart".

Hantering av synpunkt: Justeras i enlighet med förslag.

Kommunstyrelsen en synpunkt på åtgärd 5 c) Tillsynskampanjer riktat mot verksamhetsutövare. Ansvarig för åtgärd bör vara BMN (eller annan inom kommunorganisationen)

Hantering av synpunkt: Justeras till BMN.

Kommunstyrelsen har en synpunkt på logiken mellan bilaga 1 och bilaga 6.

Hantering av synpunkt: Bilaga 1, åtgärd 7 b) justeras till "Utöver nämnda deponier i bilaga 6, identifiera vilka ytterligare deponier som behöver ha långsiktiga kontrollprogram till följd av att urlakning av ämnen ändras beroende på i vilken nedbrytningsfas deponin är och förändrade faktorer i omgivningen".

Stångåstaden har synpunkter på åtgärd 8 d) Vad innefattar "i den fysiska planeringen"? Förtydliga gärna. Vidare anser Stångåstaden att åtgärden bör vara "Utreda förutsättningar för att skapa platser och organisation för byte och delning i den fysiska planeringen och i befintlig bebyggelse och vid nybyggnation".

Hantering av synpunkt: Åtgärden justeras för att ta hänsyn till Stångåstaden synpunkt. "Utreda förutsättningar för att skapa platser och organisation för byte och delning i befintliga bostadsområden och vid nybyggnation".

Stångåstaden har synpunkter på åtgärd 9 a: Då det, med ett par undantag, inte är längre avstånd än 200 m till återvinningsrummen i våra bostadsområden anser vi att vi har bostadsnära insamling i vårt bestånd redan idag. Vidare synpunkter på åtgärd 9 b: Då åtgärden avser villahushåll ska Stångåstaden tas bort under rubriken ansvar.

Hantering av synpunkt: Projektgruppen vill tydliggöra att förpackningsförordningens grundtanke är att det ska vara lika lätt att göra sig av med sina förpackningar och tidningar som med sitt mat- och restavfall, vilket tolkas som lika långt till all avfallsinsamling. Ansvarig för åtgärd 9 a) justeras till SBN och TV i samverkan med tillståndspliktigt insamlingssystem TIS), samt fastighetsägare. Ansvarig för åtgärd 9 b) justeras till TV i dialog med fastighetsägare samt tillståndspliktigt insamlingssystem.

Tekniska verken har en synpunkt på åtgärd 9 g. Resursbehov bör justeras från Avfallstaxa till FTI då återvinningsstationerna i första hand finansieras via producentansvaret och placering och utformning sker i dialog med kommunen.

Hantering av synpunkt: Justeras i enlighet med förslag.

Kommunstyrelsen en synpunkt på åtgärd 12 b. Omformulering föreslås till något i stil med "Tillse i ökad utsträckning att medborgare i arbetsmarknadsinsatser får möjlighet till sysselsättning genom att utföra arbetsuppgifter inom renhållningsordningen och återvinningsuppdrag"

Hantering av synpunkt: Justeras i enlighet med förslag.

Bilaga 2. Nuläget i siffror

Kommunstyrelsen framför att bilaga 2 en stilren och tydlig sammanställning av övergripande statistik. Några förklaringar kan dock behövas:

- I flera fall är statistiken för 2010 endast ett streck (-). Betyder detta att statistik saknas för året eller något annat? En förklarande kommentar behövs.
- Bilagan är kanske inte rätt ställe för tolkning av statistiken, men i några fall har radikala skillnader skett mellan åren. Exempelvis gäller det farligt avfall från hushållen, matavfall till central biogasanläggning och bärbara batterier. Vad beror skillnaden på? Hur man ändrat mätmetod? Har man infört system som ger förändring? Eller har avfallsmängderna ökat så pass radikalt? Kan vara på sin plats med enkla förklarande kommentarer.
- Termen förbyggt (kommunalt) avfall bör förklaras någonstans i dokumentet (i bilaga eller på annan lämplig plats). Detta är ju ingen insamlad mängd utan räknas ut från andra siffror.
- Vad omfattas av mängd produkter till återanvändning? Är det de produkter som samlas in på återvinningscentralerna som omfattas? Många produkter byter även ägare genom exempelvis olika appar och andra bytesfunktioner, omfattas detta här?

Hantering av synpunkter: Bilagan är hanterad i enlighet med kommunstyrelsens synpunkter.

Bilaga 3. Uppföljning av mål och åtgärder i föregående avfallsplan

Kommunstyrelsen har följande synpunkter på bilaga 3:

- **Sid. 2:** I den inledande texten står att åtgärderna klassas som klara, pågående eller ej påbörjade. Dock handlar det väl snarare en statusuppföljning av genomförandet än en klassificering.

- **Sid. 2:** I inledningen står att åtgärder klassas som klara, pågående eller ej påbörjade. Dock finns bara förklaring av symbolerna för genomförd/ständigt pågående och pågående. Hur symboliseras ej påbörjad åtgärd?
- **Sid. 3:** Vad innebär bedömningen under målutfall? Är det en sammanfattad bedömning utifrån genomförandet av åtgärderna för respektive mål?
- **Sid. 3:** Vad betyder streck (-) i sammanfattningen?

Hantering av synpunkter: Bilagan är hanterad i enlighet med kommunstyrelsens synpunkter.

Bilaga 4. Lagar och mål på avfallsområdet

Kommunstyrelsen har följande synpunkter:

- Bilagan innehåller många referenser till olika lagar och mål. Det har hänt ganska mycket på avfallsområdet på senare tid och flera lagar och mål man hänvisar till är inaktuella. Hur har man tänkt sig framöver, ska bilagan uppdateras för att hållas aktuell eller ska man låta den vara inaktuell tills den vart fjärde år uppdateras?
- Länkar (URL) ska ej användas för referenser i kommunens styrdokument. Skriv istället namn på dokumentet, eventuella referensnummer och utgivare. Länkar kan ändras och internet som generell företeelse är inte en tillförlitlig källa, men om man anger utgivare ger detta trovärdighet och möjlighet att söka upp referensen i efterhand.
- **Sid. 2:** Vad betyder asterisken efter 1998:808?
- **Sid. 2:** Bör EU:s förpackningsdirektiv och handlingsplan för cirkulär ekonomi nämnas här?
- **Sid. 3 och 4:** Hushållningsprincipen förklaras både som en del av de allmänna hänsynsreglerna på sid 3 och hänvisas till på sid 4 i anslutning till avfallshierarkin. Hushållningsprincipen motsvarar det första steget (förebygga) i avfallshierarkin och de fyra stegen som listas under kap 15 1998:808 motsvarar de övriga stegen i avfallshierarkin. Tillsammans utgör de således avfallshierarkin och bör förklaras så. Eftersom avfall är temat på dokumentet kan med fördel texten om de fyra punkterna flyttas från sid 4 och läggas direkt efter hushållningsprincipen på sid 3 (som det är nu blir det dessutom rörigt).
- **Sid. 4:** NFS 2017:2 bör ändras till 2020:6.
- **Sid. 4:** Eftersom begreppet kommunalt avfall nu har ersatt begreppet hushållsavfall kan detta ändras i texten.
- **Sid. 5:** På sidan hänvisas till två olika förordningar om producentansvar för förpackningar: 2014:1073 och 2018:1462. Vilken är det som gäller?
- **Sid. 5:** Ta bort referensen till 2020:815 som endast är en förordning om ändring av en förordning, det förvirrar. Vi får anta att ändringen är inarbetad i förordningen. Texten i övrigt kan dock stå kvar (endast siffrorna bör tas bort).
- **Sid. 6:** Förtydliga att det är delmål till mål 12 som listas i punkterna.

- **Sid. 8:** Etappmål för bygg- och rivningsavfall respektive matavfall behöver uppdateras med aktuella formuleringar som syftar till 2023: <https://www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pressemeddelanden/Nyhetsbrev/Hallbart/Hallbart-2021/Nya-etappmal-for-omstallningen-till-en-cirkular-ekonomi/>
- **Sid. 10-11:** Här är det delvis en upprepning av mål som redan listats tidigare i bilagan. Varför detta urval? Förklara gärna hur urvalet är relevant (exempelvis om detta är mål som anses vara relevanta att bygga på för LK:s mål) eller ta bort avsnittet.
- **Sid. 10-11:** Referenser som Regeringsbeslut eller förslag bör stärkas med en referens

Hantering av synpunkter: Bilagan är hanterad i enlighet med kommunstyrelsens synpunkter.

Bilaga 5. Anläggningar för att förebygga och hantera avfall

Kommunstyrelsen har följande synpunkter:

- Enligt NFS 2020:6 ska avfallsplanen innehålla uppgifter om anläggningar som kommunen anser vara nödvändiga för att förebygga avfall, vilket också rubriken på bilagan antyder. Det finns dock inga anläggningar vars syfte är att förebygga avfall listade i bilagan.
- **Sid. 2:** Det är mycket i hela dokumentet som styrs av NFS 2020:6 utan referens till föreskrifterna. Ta bort referensen.

Hantering av synpunkter: Synpunkten noterad. Projektgruppen vill tydliggöra att sammanställningen även listar anläggningar vars syfte är att förebygga avfall genom återanvändning och att referensen bedöms som relevant i sammanhanget.

Bilaga 6. Uppgifter om nedlagda deponier i Linköpings kommun

Bygg- och miljönämnden föreslår att Bilaga 6 ändras enligt nedanstående beskrivning. En reviderad Bilaga 6 bifogas i sin helhet till tjänsteskrivelsen.

I bilaga 6 beskrivs förslag på undersökningar av kommunens deponier. Syftet med undersökningarna är att få ett tillräckligt kunskapsunderlag för beslut om åtgärder för att begränsa påverkan på människors hälsa och miljö. Bygg- och miljönämnden föreslår vissa kompletteringar avseende text och tabell i bilaga.

Kommunstyrelsen har följande synpunkter:

- **Sid. 2:** Är det bara kommunmedborgare som kan upptäcka deponier? Eller borde det stå allmänheten istället?
- **Sid. 2:** Där det står Linköpings stad menar man kanske Linköpings tätort?

- **Sid. 2:** I den inledande texten till bilagan görs ett konstaterande att kontrollprogram föreslås för en handfull uppräknade deponier. Var kommer detta ifrån? I bilaga 1 står dessutom att vilka deponier som behöver kontrollprogram ska identifieras. Förvirrande.
- **Sid. 3:** Här står att deponierna vid Stångån har pekats ut i kommunens klimatstrategi. Kommunen har ingen klimatstrategi.
- **Sid. 3-7:** Vad innebär Prio1, Prio 2 och Prio 3 som används i tabellen?
- **Sid. 3-7:** Är förkortningarna SBN, BMN och TVAB självklara för läsaren?

Hantering av synpunkter: Bilagan är ersatt med den version som bifogades. Bygg och miljönämndens yttrande och kommentarer är införda i enlighet med kommunstyrelsens synpunkter.

Bilaga 7. Miljökonsekvensbeskrivning

Kommunstyrelsen har följande synpunkter:

- **Sid. 3:** Här står att "Eftersom avfallsplanen påverkar verksamheten vid kommunens återvinningscentraler bedöms ändå betydande miljöpåverkan finnas och därför har denna miljökonsekvensbeskrivning upprättats". Betydande miljöpåverkan är en miljöjuridisk term och huruvida sådan föreligger styrs av Miljöbedömningsförordning (2017:966) tillsammans med Miljöprövningsförordning (2013:251). Sannolikt är så inte fallet med den föreliggande avfallsplanen (dock måste förstas den verkliga bedömningen göras av SBN), framför allt inte kopplat till återvinningscentralerna. Det kan dock finnas andra skäl att göra en miljöbedömning, men man bör inte göra antagandet att det är på grund av betydande miljöpåverkan.
Efter undersökning ska ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (Miljöbalken 6 kap 7 §).
- **Sid. 3:** På vilket sätt leder avfallsplanen till minskad exploatering av mark och vatten? Snarare borde den öka på grund av ökat behov av ytor för insamling och mellanlagring.
- **Sid. 3:** Det finns inga åtgärder som syftar till förbättrad kunskap vid kommunal upphandling. Dock finns det åtgärder som syftar till att införa cirkulär ekonomi genom upphandling.
- **Sid. 4, punkt 1:** Kan även risk för läckage av föroreningar från mellanlagring av byggmaterial utgöra en risk för negativ miljöpåverkan? Detta är ju ett område som trycks på i planen.
- **Sid. 4, stycke som inleds med Negativ miljöpåverkan...:** Här har man övergått från att lista konsekvenserna i punktform till löptext. Var konsekvent så det blir lätt att följa resonemanget."

Hantering av synpunkter: Bilagan är hanterad i enlighet med kommunstyrelsens synpunkter.

Avfallsföreskrifter med bilagor

Kommunstyrelsen har synpunkter på avfallsföreskrifternas bilaga 3: Under Hämtning av matavfall i matkvarnar står att sådan kan ske. Vad innebär kan ske?

Hantering av synpunkter: Skrivningen är förtydligad i föreskrifternas bilaga 3. Hämtning kan ske efter kontakt med Tekniska verken för att utreda om matavfallskvarn är lämplig på platsen.

En **privatperson, Tommy Talén** lämnar synpunkten att ”Om vi medborgare har möjlighet att välja ett mindre sopkärl till ett billigare pris än den minsta modellen som går att välja idag, så tror jag många kommer försöka anpassa sitt avfall till storleken på tunnan. Ni borde också gå ut med mer information till medborgare om bokashi och kompostering istället för att fylla upp soptunnan med sådant som kan bli jord till den egna trädgården.

Hantering av synpunkter: Hushållen betalar en rörlig avgift beroende på hur mycket mat- och restavfall som slängs i soptunnan. Ju mindre hushållet slänger desto lägre avgift. I Linköping samlar vi in matavfall via gröna påsen och omvandlar till biogas och biogödsel i enlighet med regerings etappmål: Senast år 2023 ska minst 75 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring och biogas tas tillvara.